

NOPAs innspill til Familie- og kulturkomiteen innsendt 14.10.2024

NOPA er en interesseorganisasjon for komponister, tekstforfattere, låtskrivere og musikkprodusenter. Foreningen har mer enn 1 600 medlemmer og 600 tilknyttede som skaper musikk på alle språk, i alle sjangre. Felles for NOPAs medlemmer er at det finnes få, om noen, ansettelsesforhold for de som skaper musikk og sangtekst. Vi skaper vår egen arbeidsplass og nesten alle er selvstendig næringsdrivende eller frilansere. For at vi skal ha inntekt, er det avgjørende at den norske musikken blir spilt og at vi har forretningsmodeller som genererer verdier man faktisk kan leve av.

Overordnet

Kulturministeren uttalte under sin pressekonferanse 7. oktober: – «*det er nettopp i utrygge tider kulturpolitikken er viktig.*» Det er et utsagn NOPA stiller oss 100% bak! Dessverre registrerer vi at regjeringen heller ikke i år nærmer seg sitt eget mål om å «*gradvis auke kulturens andel av statsbudsjettet til ein prosent*», men for fjerde år på rad leverer en synkende andel. NOPA savner også konkrete tiltak for å innfri et annet løfte fra Hurdal-plattformen: «*Styrkje kunstnarøkonomien og leggje til rette for at kunstnarar og kulturarbeiderar får betre rettar og arbeidsmoglegheiter.*»

Kunstig intelligens

Regjeringen kommuniserer ofte at den satser på KI. Det mener NOPA både er både bra og klokt. Vi har imidlertid ved gjentatte anledninger de siste årene etterlyst handling når det kommer til *rettigheter* til treningsdata. Veldig mye av innholdet på internett er beskyttet av opphavsrett og annet vern, likevel spør ikke Open AI, Microsoft, Google etc før de «*skraper*», og de betaler definitivt ikke vederlag. Det disse selskapene gjør er høyst sannsynlig ulovlig, samtidig er lovverk og reguleringer i stor grad skrevet *før* ny teknologi med generativ KI var utbredt. Det er derfor ikke gitt at loven(e) faktisk gir rettighetseiere den beskyttelsen lovgiverne hadde som intensjon.

I løpet av 2025 skal DSM-direktivet implementeres. De fleste juseksperter mener direktivets artikkel 3 og 4 vil svekke opphaverne i møte med «*big tech*». Dette gjenstår å få avklart i domstolene, men i fall det er riktig beveger det oss bort fra intensjonen bak DSM-direktivet: å *styrke* retthetshavernes stilling i møte med store plattformtjenester.

NOPA finner det underlig at budsjettet ikke reflekterer dette overhodet, hverken i kapitler som tilfaller under denne, eller andre komiteer.

Tvert imot kan det nesten se ut som om regjeringen tenker å bruke en digitalisert utgave av «*vår felles kulturarv*» for å skape nye tjenester, bygd på KI. NOPA vil minne om at svært

mange verk i det som kan betegnes som «vår felles kulturarv» er rettighetsbelagt. Da må man også legge inn kompensasjon i budsjettet. Vi stusser på at ny nasjonal digitaliseringsstrategi tidligere i år ikke berører problemstillingen, til tross for flere innspill om dette fra bla NOPA, TONO, GRAMO og CREO.

Forslag til komitemerknad:

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at rettighetshavere til verk som brukes som treningsdata for KI kompenseres. Kostnader til slik kompensasjon må tas inn i statsbudsjettet.

Kap 337, post 70 Kompensasjon til kopiering til privat bruk

Det fremgår av åndsverklovens §26 at det er lovlig å fremstille enkelte eksemplarer av offentliggjorte åndsverk til privat bruk i Norge. Unntaket fra eneretten betinger at rettighetshaverne får rimelig kompensasjon, ref EUs opphavsrettsdirektiv fra 2001. Retten til privatkopieringskompensasjonen er fastsatt i åndsverkloven for å sikre allmennheten tilgang til kultur. Det er også nedfelt at rettighetshaverne får økonomisk kompensasjon gjennom en årlig bevilgning i statsbudsjettet.

Ordningen ble i 2018 utvidet til å omfatte litterære og visuelle verk. Norwaco har redegjort til KUD hvorfor det vil stride mot intensjonen dersom utvidelsen ikke medfører økt økonomisk kompensasjon. Men heller ikke årets statsbudsjett tar hensyn til dette.

Forslag til merknad:

Familie- og kulturkomiteen ber om at bevilgningen økes med minimum 11 mill.

Kap. 320, post 51 Fond for lyd og bilde

De fleste av tilskuddsordningene i Norsk Kulturfond er ikke innrettet mot populærmusikk-feltet. Derfor er FFLB det viktigste statlige fondet for låtskrivere og tekstforfattere. FFLB er både en kompensasjonsordning og et kulturpolitisk virkemiddel. I en tid der den teknologiske utviklingen medfører betydelig utfordringer, med både lovlig og ulovlig kopiering til strømmeplassformer og KI-trening, er det nødvendig med en styrking her. NOPA foreslår at denne bevilgningen økes fra 54,2 mill til 70 mill. For øvrig er det på høy tid at grensen for revisorgodkjent regnskap for tilskudd fra FLB heves betydelig fra dagens grense på 100.000 kr

Forslag til komitemerknad:

Stortinget ber regjeringen øke tilskuddet til 70 mill kroner. Økningen bør særlig kompensere de aktørene som er utsatt for ulovlig kopiering og KI-trening,

Kap. 320, post 72 Kunstnerstipend m.m.

NOPA støtter Kunstnernettverkets innspill til denne posten.

Kap. 323, post 22 Forsvarets musikk

Det er bra med styrking av Forsvarets musikk, musikk og kultur er viktig for å bygge samfunn og forsvarsvilje. For NOPA er det viktig at Forsvarets musikk spiller norsk repertoar, og gjerne samarbeider mer med profesjonelt og frivillig musikkliv.

Kap. 325, Post 60 Regionale kulturfond

NOPA er positivt avventende til de nye foreslåtte regionale kulturfondene. Det er viktig at midlene treffer det frie feltet, og at fondene forvaltes på en effektiv måte – samtidig som tildelinger kvalitetssikres. Når en ser hva hvert enkelt fylke får tildelt kan bevilgningen synes liten, særlig med en svak kommuneøkonomi som bakteppe. Det må derfor sikres at «nye, friske midler» ikke gjør det enklere å kutte i en hardt presset kultursektor over det ganske land.

Kap. 325, post 71 Kultur som næring

NOPA beklager at satsingen på kulturelle og kreative næringer avvikles, spesielt siden KUDs egne undersøkelser viser en positiv utvikling i økonomien og sysselsettingen til den kulturelle og kreative næringen i perioden satsingen har funnet sted (2017-2024).

Kapittel 325, almene kulturformål

IFPI (International Federation of the Phonographic Industry) måler andelen av nasjonalt repertoar i musikk salg over hele verden. I 2007 var denne andelen på 43% for norsk musikk i Norge, mens den i 2021*) var 19%. Til sammenligning var den 42,8% for dansk musikk i Danmark i 2021. Den synkende trenden i Norge problematiseres i utredningen «Hva nå – Digitaliseringens innvirkning på norsk musikkbransje», (BI CCI/Menon i 2019), og er dramatisk. *) IFPI har ikke publisert tall for Norge i 2022/23.

I forbindelse med NOU om norsk musikk skal det utredes tiltak for å styrke «norskandelen» i strømmetjenester. Det er svært positivt! Samtidig er det grunn til bekymring når kulturministeren i fjor sa til media at først skal NOU-en leveres i 2025, deretter skal det lages en stortingsmelding med konkrete tiltak – som så må følges opp med penger. NOPA frykter at det vil gå mange år før det finnes penger til tiltak for å styrke norskandelen i strømmetjenester. Vi ber derfor om en bevilgning på 1,5 mill. til et forprosjekt til en slik virksomhet.

Forslag til komitemerknad:

Familie- og kulturkomiteen ber om at det settes av 1,5 mill til et forprosjekt til en virksomhet som kan jobbe aktivt for å bedre norskandelen i strømmetjenester som Spotify, Tidal etc.

Incentivordning for ny, norsk dramatik

NOPA ser positivt på den nye incentivordningen. Musikaler og musikkteater bør være en naturlig del av ordningen.

Kap. 325 EØS-midler

NOPA har vært partner i en rekke EØS-prosjekt i de senere år. Dette har gitt våre medlemmer inntekter og arbeidsmuligheter i utlandet, samt verdifulle erfaringer og kontaktnett til bruk i videre skapende arbeid. NOPA imøteser den nye runden med EØS-utlysninger. Det er viktig at de nye utlysningene legger til rette for økt norsk deltakelse og aktivitet, gjerne via medlemsorganisasjoner og nettverk som NOPA representerer.